

سنگار

دستگاه‌های فرهنگی باید در حوزه فرهنگ عمومی تاثیرگذار باشند

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

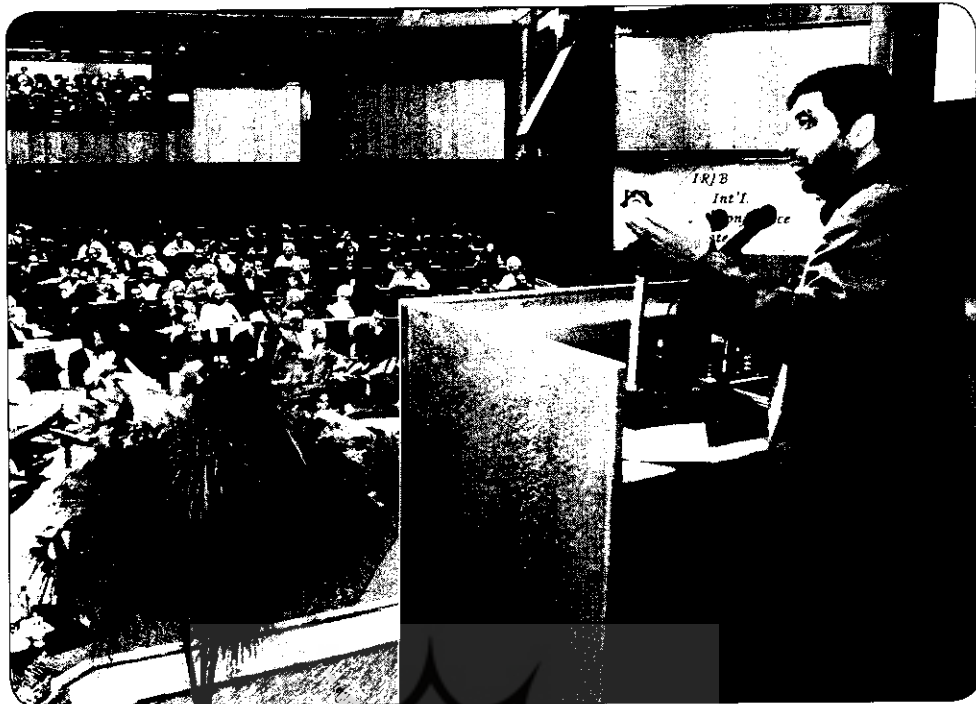
رفتارهایی که به شیوه زندگی فردی و اجتماعی جوامع مختلف شکل و جهت می‌دهد و در قالب‌های مختلفی از جمله زبان، ادبیات و هنر یک جامعه تبلور پیدا می‌کند. اگر بخواهیم راجع به مهندسی فرهنگی صحبت کنیم چند نکته را باید قبول کنیم و بعد به سراغ این مقوله برویم. اول اینکه فرهنگ و تحولات آن تابع نظم و قواعد خاص است. این نظم و قاعده قابل کشف، شناسایی و پیش بینی است. لذا آینده فرهنگی قابل پیش‌بینی است و در مورد فرهنگی که قرار است در آینده بر جامعه حاکم شود می‌توان تاثیرگذاری داشت به عبارت دیگر مهندسی فرهنگی دارای رویکردی آینده نگرانه و در جستجو و تکاپوی تحقق آینده فرهنگی مطلوب در میان آینده‌های فرهنگی فراروی یک جامعه است. اگر ما اینها را بپذیریم؛ می‌توانیم این قواعد را شناسایی کنیم؛ هیچ چیزی در عالم خارج مطلق

رضایتمندی جداکتری به سر ببرند. با توجه به یک چنین مفهوم و موضوع منطقی و عقلانی، خیلی از حوزه‌های رفتاری خودمان را می‌توانیم درست و صحیح شکل دهیم.

ضرغامی با تفاوت قابل نشدن بین مهندسی فرهنگ و مهندسی فرهنگی گفت: مهندسی فرهنگ و یا مهندسی فرهنگی در یک تعبیر ساده یعنی ساماندهی اوضاع فرهنگی جامعه. فرهنگ مثل یک رودخانه؛ سیلان و جریان دارد و همه در این رودخانه هستند و فرهنگ را احساس و با آن زندگی می‌کنند. بنابراین مهندسی فرهنگی یعنی ساماندهی فرهنگ، مشخص شدن مسئولیتهای فرهنگی و تقسیم کار.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی تاکید کرد: دستگاه‌های فرهنگی باید بتوانند در حوزه فرهنگ عمومی تاثیرگذار باشند. در میان انواع و اقسام تعاریفی که در خصوص فرهنگ صورت می‌گیرد- شاید بیش از ۱۴۰ تعریف- تعریف جامع مورد استفاده ما عبارت است از: مجموعه‌ای از باورها، عقاید، سنتها، آداب و رسوم، ارزشها و نگرشها و

مهندس عزت‌الله ضرغامی رییس سازمان صدا و سیما و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در افتتاحیه همایش ملی مهندسی فرهنگی با اشاره به بحث رگرسیون خطی در ریاضیات و آمار گفت: در ریاضیات و آمار مبحثی داریم به نام رگرسیون خطی یا چگونگی رسم خط رگرسیون که از مباحث مهم، پایه‌ای و کلیدی در ریاضیات است و کاربرد فراوانی در حوزه مهندسی و به اعتقاد من در بسیاری از حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی دارد. محتوای این بحث آن است که چگونه می‌توانیم در میان مجموعه‌ای از نقاط که مشخصات آنها روشن است خطی را رسم کنیم که مربع مجموع فواصل این نقاط نسبت به این خط در حداقل باشد و در واقع بالاترین همبستگی و بهترین همگرایی را در نقاطی که قرار است در کنار هم و با هم کار کنند ایجاد کند. مطلوبترین نگاه و علمی‌ترین مسیر آن است که بتواند در میان دهها نقطه‌ای که وجود دارد یک نقطه را هم شامل نشود و رضایتمندی ۱۰۰ درصد را برای آن نقطه فراهم نکند اما به گونه‌ای رسم شود که همه اینها در یک

مسیر جلو رفته‌اند. حضرت ابراهیم وقتی می‌بیند یک عده ماه پرست هستند و یک عده ستاره پرست، می‌خواهد با این دسته از آدمها یک هم‌زبانی پیدا کند. یک هم‌زادپنداری بین آنها ایجاد شود تا او را باور کنند و بعد بتوانند حرفش را بزنند. لذا می‌گوید شما ستاره پرستید من هم ستاره

پرست هستم اما صبح می‌گوید این خدایی که افول کند خدا نیست. برویم دنبال خدایی که افول نکند یک عده را همراه می‌کند و زمینه اعتماد را فراهم می‌کند. پیامبر اعظم بیش از هر پیامبری در مسیر همراهی با مردم قدم برداشت و جزء درد این مخاطبان دغدغه‌ای نداشت پیامبر مصلحت امت را می‌خواهد. پیامبر خودش را فدای سعادت امت می‌کند و بارها قرآن به پیامبر می‌گوید تو خودت را داری می‌کشی از بس به فکر مردم هستی، و می‌خواهی به هر وسیله که شده آنها را هدایت کنی. فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسِكَ عَلَىٰ آثَارِهِمْ إِن لَّمْ يَوْمُنَا بِهَذَا الْحَدِيثِ اسْفًا، خودت را می‌کشی که چرا ایمان نمی‌آورند. این شخصیت پیامبر اعظم و پیامبر رحمت است. مخاطبین ما یعنی مردم جامعه؛ هدف هستند. باید با اینها بتوانیم تعامل کنیم.

رییس سازمان صدا و سیما در پایان با تأکید بر اهمیت مهندسی فرهنگی در بین دستگاههای فرهنگی گفت: مهندسی فرهنگی از مهمترین بحثهای جامعه امروز ما است تا این دستگاهها با مأموریت مشخص نسبت به هم حالت هم‌افزایی داشته باشند و یکدیگر را تکمیل و بر همه مؤلفه‌های مربوط به منابع و امکانات تا تقسیم و تکمیل مسئولیت‌ها مدیریت کنند. تلاش بعضی از دستگاههای فرهنگی در برخی از مقاطع سیاسی و اجتماعی بیشتر و بعضی کمتر است و تمام تلاش آنها صرف ختنی کردن یک دستگاه فرهنگی دیگر است و اصلاً دشمن را اشتباه گرفته‌اند و متأسفانه مردم ما که با خلوص و فداکاری در صحنه حاضرند به عنوان کسانی که بایستی موضوع این بحث مهندسی فرهنگی باشند شاهد این دعواها و گرفتاریها هستند.

خارج شده، تحولات فن‌آوری دنیای امروز را باید بپذیریم.

ضرغامی تصریح کرد: امروز تصویر حرف اول را در فرهنگ‌سازی می‌زند و من با همه مسئولیت سنگینی که برای بنده دارد قبول می‌کنم که رسانه صدا و سیما تأثیرگذارترین و پر مسئولیت‌ترین نهاد در مقابل فرهنگ عمومی کشور است.

امروز ما در یک فضایی خاص قرار گرفته‌ایم. فضای رقابت به تعبیر ما وحشتناک است؛ آنوقت ما با اتکا به ابزار که داریم می‌خواهیم تأثیرگذار باشیم. در برخورد با مخاطبی که در معرض همه این دستاوردهای اطلاعاتی، تصویری و هنری و سرگرمی قرار دارد ما به عنوان تأثیرگذارترین رسانه باید چکار کنیم. می‌خواهیم با این مردم ارتباط برقرار کنیم ما باید بتوانیم با آنها حرف بزنیم. خیلی از دعوای ما روی

همین سلاقی است. ۲۸ میلیون نفر با ارتباطی که برقرار کرده‌اند و اعتمادی که ایجاد شده؛ به روحانیت به عنوان سمبل اعتقادی و سیاسی این نظام رأی دادند. یک رأی معجزه‌آسا، یک رأی غیرقابل باور برای خیلی‌ها از دشمنان ما که ۲۷ سال در بوق ضدیت با نظام و روحانیت کار کردند. مردم سلاقی مختلف دارند و می‌خواهند از یک گستره وسیع استفاده کنند و پیام بگیرند. پیامبران هم این کار را می‌کردند. شما در آیات قرآن و شرح حال پیامبران می‌بینید که از همین

و صد درصد نیست. ما باید این قواعد را شناسایی، طراحی و برنامه‌ریزی و روی آنها تأثیرگذاری کنیم و فرهنگ نهایی را مبتنی بر فرهنگ غنی گذشته و مبتنی برنگاهی به عنوان نگاه مطلوب در آینده؛ شکل و جهت بدهیم. وقتی که فرهنگ مطلوب شناسایی شود بسیاری از تعارضات فرهنگی موجود

فرهنگ

تابع قواعد و

نظم خاصی است و

این نظم و قاعده

قابل کشف، شناسایی و

پیش بینی است

لذا آینده فرهنگی

قابل پیش‌بینی است

بین بسیاری از متولیان فرهنگ کشور؛ چه آنها که کارهای نظری و تئوری در حوزه دینی و علمی می‌کنند و چه کسانی که دست اندر کار فعالیتهای اجرایی حوزه فرهنگ هستند روشن می‌شود. در بسیاری از این حوزه‌ها، حتی حوزه‌های تئوریک؛ تعارضات جدی وجود دارد. ابزار قدیمی از صحنه